

Akıl, Din, Can, Mal, Nesil dinimizin korumaya çalıştığı değerlerdir. Kötü alışkanlıklar bunların hepsine doğrudan ya da dolaylı olarak zarar verir.

1-ALKOLLÜ İÇKİ İÇMEK

Alkol içildiğinde insanın aklını ve iradesini kullanmasını engelleyen uyuşturucu etkisi olan maddelere denir. Peygamberimiz "Her sarhoşluk edici haramdır. Çoğu içildiği zaman sarhoş edenin azı da haramdır." buyurmuştur. Sosyal bir varlık olan insanın çevresi ile uyumlu olması akıl sağlığı ile mümkündür. Akıl ve zihnin en büyük düşmanı alkoldür. Kur'an-ı Kerim'de : "Ey inananlar! içki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi olan pisliklerdir. Bunlardan sakının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan içki ve kumar yoluyla aranızda düşmanlık ve kin sokmak; sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık(bunlardan) vazgeçtiniz değil mi" Maide 90-91 buyrulmaktadır.

Alkol, akli ve iradeyi zayıflatır. Aklın kontrolünü kaybetmesine yol açar. Alkol kullanımı çevrenin etkisi, merak ve özentisi ile başlar. Alkol gerçekte insanın hiçbir problemini çözmez, Yeni problemlerin ortaya çıkmasına sebep olur, işleri daha da zorlaştırır. Alkole başlamak kolay bırakmak ise çok zordur. Çünkü kişide bağımlılık oluşturur ve bırakmak için uzun süreli tedavi gerekir. Anayasamızın 58.maddesi "Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır" denilmektedir.

Bireysel zararları: Alkol bağımlılık yapar, iradeyi zayıflatır, insan sağlığını tehdit eder, ruh sağlığını etkiler,

Toplumsal zararları: Aile içi geçimsizliklere sebep olur, kavgalara yol açarak toplumda huzur ve barışı bozar, alkolün kendisine ve sebep olduğu hastalıklara harcanan paralardan dolayı aile bütçesi ve milli ekonomiye zarar verir.

UYUŞTURUCU KULLANMAK

Uyuşturucu, içildiğinde beyni uyuşturan **esrar, kokain, eroin, bonzai, extacy vb.** türden maddelerdir. Kötü alışkanlıkların başında gelen uyuşturucu madde kullanımının insan sağlığına, akıl ve ruh sistemlerimize, topluma yaptığı tahribat tek kelime ile korkunçtur. Hâli hazırda bütün dünya ülkelerinde uyuşturucu madde kullanma alışkanlığı bir çığ gibi artmakta ve ülke sorumluları bu felaketin nasıl önleneceğini düşünmektedirler.

Uyuşturucu insanlığın düşmanıdır, Uyuşturucu beyni uyuşturur ve aklın birçok özelliğın devre dışı bırakır. İnsan ne yaptığını bilemez hale gelir. Kur'an'da "...Kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayın! iyilik edin. Şüphesiz Allah iyilik edenleri sever." Bakara/195 buyrulmaktadır. Peygamber efendimiz de "Hastalık gelmeden sağlığın...ve ölüm gelmeden önce hayatın değerini bilin.." buyurarak vücudun bize emanet olarak verildiğini belirtip sağlığımızın değerini bilerek korumamız istenmektedir.

Bireysel zararları: Bağımlılık yapar, iradeyi zayıflatır, insan sağlığını tehdit eder, ruh sağlığını bozar, intiharlara sebep olup ölüme yol açar, başlaması kolay bırakması zor ve uzun bir süreci gerektirir,

Toplumsal zararları: Aile içi geçimsizliklere sebep olur, kavgalara yol açarak toplumda huzur ve barışı bozar, sebep olduğu hastalıklara harcanan paralardan dolayı aile bütçesi ve milli ekonomiye zarar verir, uyuşturucu parası bulamayanlar para bulmak için en yakınlarına bile zarar verebilir, toplumda suç oranının yükselmesine sebep olur.

SİGARA İÇMEK

Beyin tümörlerinin %99'u, Beyin kanamalarının %85'i, Akciğer kanserlerinin %90'ı, Gırtlak kanserlerinin %99'u sigara kaynaklıdır. Sigara içenlerde kırmızı küreciklerin oksijen taşıma kapasitesi 1/6 ilâ 1/3 oranında azalır. Sigara içenlerin vücuduna %15 ilâ %33 daha az oksijen girmektedir. Bu en önce beyin ve kalbin harabiyeti demektir. Tütün dumanında 4000 adet zararlı madde vardır. Sigara içen kadınlar içmeyen kadınlardan 15 yaş fazla ihtiyarlamaktadır. Sigara içen annelerin çocukları, oksijen azlığı sebebiyle zeka geriliği problemi yaşarlar. Tiryaki hanımların çocuklarında sakatlık ihtimali %65 gibi ciddi bir çizgidedir. Sigara içen kadınlarda kısırlık 10 kat fazladır. Erken doğum ve düşüklerin %80'inin sebebi sigaradır. Dünya ülkelerinde çıkan yangınların %70'inden sigara sorumludur. Sigaranın sebep olduğu ölümler, diğer uyuşturucularından 13 kat fazladır. Sigara içenlerde ani ölüm, içmeyenlere oranla 10 kat fazladır. 45-50'nin altındaki erkeklerde koroner (kalp)den ölenlerin %80'i sigara kaynaklıdır. Ülkemizde her yıl **yüz binden fazla** insanımız sigaraya bağlı hastalıklardan hayatını kaybetmektedir.

Bireysel zararları: Bağımlılık yapar, uzun vadede insan sağlığını tehdit eder, kansere ve ölümlere sebep olur.

Toplumsal zararları: Kendisine ve sebep olduğu hastalıklara harcanan paralardan dolayı aile bütçesi ve milli ekonomiye zarar verir, yangınlara sebep olur.

KUMAR

Para, mal veya değerli bir eşya karşılığında oynanan oyunlara kumar denir. Şansa dayalı bütün oyunlar kumardır. **Bir oyunun kumar olması için şansa dayalı olması ve bir tarafın kaybederken diğer tarafın kazanması gerekir.**

Kumar bir çeşit haksız kazançtır. Alın teri akıtmadan, kısa yoldan para kazanmayı amaçlar Kumarda kazanan bir taraf yoktur kazanan sadece kumarhanelerdir. Kazanan kimse daha fazla kazanmak hırsıyla, kaybeden kimsede kaybettiklerini kazanma ümidiyle kumar oynar ve daha çok batır. Kumar insanların mallarını ve mülklerini kaybetmekle kalmaz aile huzurunu, ruh sağlığını da kaybeder. Kumar birçok aile felaketlerine de yol açar. İnsanlar arasında kin ve düşmanlık üretir. Ölümlere sebep olabilir.

“ Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin...” Nisâ Suresi 29

Peygamber efendimiz “Bir kimse elinin emeğiyle kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir” buyurmaktadır. Özellikle geri kalmış ülkelerde işsiz insanlar piyango, toto, loto, tv. yarışmaları gibi kısa yoldan para kazandıran şeylere özendirilerek ümitleri ve paraları sömürülmektedir.

Bireysel zararları: Bağımlılık yapar, haksız kazançtır, kin ve düşmanlığa sebep olur, maddi kayıplara yol açar.

Toplumsal zararları: Kolaydan para kazanma duygusu çalışmayı, üretmeyi ve kalkınmayı engeller, kavgalara sebep olup toplumdaki huzur ve barışı tehdit eder, kötü örnek olarak gençleri ve çocukları etkiler,

KÖTÜ ALIŞKANLIKLAR NASIL BAŞLIYOR

Kötü alışkanlıklar başlamasında aile, arkadaş, çevre ve kişilik özelliklerinin ayrı ayrı etkileri vardır. Aile içi geçimsizlikleri, sevgi yoksunluğu insanları mutsuz yapar. Bu tür kişiler mutluluğu içki, sigara ve uyuşturucu gibi şeylerde ararlar. Bunlar uyuşturucu satıcıları için çok kolay av olurlar. Arkadaşlarına özenme, kendini kanıtama ve dışlanma gibi kaygılar da kişiyi kötü alışkanlıklara iter. Bu tür insanlar sorunlarını alkol ve uyuşturucu ile çözmeye çalışırlar, fakat sorunların daha da ağırlaştığını, çözümsüz hale geldiğini görürler. Gazete dergi, internet ve bazı tv. Gibi kitle iletişim araçlarındaki bir takım görüntü, yazı ve reklamlar insanları kötü alışkanlıklara özendirilmektedir.

Bağımlı olmanın bazı sebepleri

Bilgisizlik ve eğitim yetersizliği, Merak ve özent, Sevgi eksikliği, Aile içi geçimsizlik ve parçalanmışlık, Kötü arkadaş çevresi ve kendini kabul ettirme arzusu, Bir kere denemeden bir şey çıkmaz yalanı,

KÖTÜ ALIŞKANLIKLARDAN NASIL KORUNALIM

Bunun için bireye, aileye, topluma ve devlete birtakım görevler düşmektedir.

Birey; Arkadaşlarını dikkatli seçmeli, kendisine güzel ahlaklı insanları örnek almalı, kötü davranışlar konusunda bilinçli olmalı, boş zamanlarında kitap okuyup spor yapmalıdır.

Aile; Çocuklarını iyi eğitmeli, davranışlarıyla iyi örnek olmalı, çocuklarını sevmeli dışlamamalı, çocuklarının arkadaşlarına dikkat etmelidir,

Toplum, bu konuda duyarlı olmalı, kötü alışkanlıklarla mücadeleyi bir bilinç haline getirip nesilden nesile aktarmalıdır

Devlet ise çıkardığı kanunlarla caydırıcı önlemler almalı, çocukların boş vakitlerini geçirecekleri spor alanları yapmalı, çocuklara kitap okumayı özendirmeli, çocukları ve gençleri eğitmelidir.

Bir kimse kötü davranışlardan uzak durduğu gibi bu davranışları yapanları uyarmalıdır. Bu bir insanlık görevidir. Bu toplumda hepimiz bir gemideyiz bu gemi batarsa herkes boğulur. Kur'an'ı kerimde “Onlar Allah'a ve ahret gününe inanırlar. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar, hayır işlerinde birbiriyle yarışır. İşte onlar iyilerdendir.” Ali İmran 114 buyrulmaktadır.

Başka bir ayette de “İyilik ve takva üzerine yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın”Maide-2 buyrulmaktadır ve insanların sadece güzel davranışlarda birbirlerine destek olmaları istenmektedir.

BAŞKALARINA ZARAR VERMEK KUL HAKKI YEMEKTİR

İnsanlar birbirlerinin haklarına saygılı olmalı, söz ve davranışları ile birbirlerine zarar vermemelidir. Çünkü insanlara yapılan her türlü haksızlık kul hakkına girmektedir. İnsan hakları kapsamına giren her davranış aynı zamanda kul hakkına da girmektedir. Kamu malına zarar vermek de kul hakkıdır. Kul hakkını ödemek için hakkını yediğimiz kimseden helallik almalıyız. Aksi halde ahirette o kimse hakkını alacaktır. **Her türlü insan hakkı ihlali kul hakkıdır.**